

PSIHOLOGIE, ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI, SOCIOLOGIE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ

CONSILIEREA PARENTALĂ – STRATEGIE DE EFICIENTIZARE A RELAȚIILOR INTRAFAMILIALE

Mihaela BLÎNDUL

In this article is presented the results of a research on the process of improving of intrafamily relationships. The process of improving of intrafamily relationships it is possible if identifies the intrafamily style of communication and aplicate the program of parental counseling for development the parental`s communicational skills.

Societatea contemporană, datorită progresului tehnico-științific și al condițiilor sociale care au un caracter dinamic, se află într-un proces permanent de schimbare, reclamă o cerere de continuare a proceselor de reînnoire a cunoștințelor, deprinderilor și valorilor pe durata vieții. În acest context, soluționarea problemelor legate de relaționarea intrafamilială, integrarea și socializarea personalității într-un mod eficient, este necesară solicitarea consilierii parentale, pentru formarea și dezvoltarea armonioasă a relațiilor în familie. Consilierea parentală este un demers educațional-formativ specific: sarcina esențială a consilierului nu constă în faptul de a instrui, ci, mai degrabă, de a sprijini părinții pentru ca ei să se ajute independent în rezolvarea problemelor apărute [1, p.7]. Calitatea soluționării problemelor apărute în cadrul familiei depinde de eficiența adultului în calitate de familist și părinte, iar în acest sens, deoarece consilierea este și un proces de învățare menit să orienteze spre acțiune, aceasta are ca scop și dezvoltarea competenței parentale. Competența parentală reprezintă un ansamblu de cunoștințe, capacități, deprinderi susținute de trăsături de personalitate specifice care îi permit părintelui să îndeplinească cu succes responsabilitățile parentale, să prevină și să depășească situațiile de criză în favoarea dezvoltării copilului și, astfel, să atingă obiectivele activităților educative [2, p.13].

Competențele parentale, în linii generale, includ: cunoașterea particularităților de vârstă, de personalitate și de gen ale adulților și copiilor; însușirea/învățarea și asigurarea, exersarea organizării-desfășurării-monitorizării modului de viață sănătos și demn în cadrul familiei; gestionarea și controlul trăirilor afective personale și acordarea ajutorului de acest fel copiilor; capacitatea de a anticipa și rezolva conflictele interne și cele interpersonale în relațiile cu semenii și copiii; formarea și consolidarea la copii a competențelor și deprinderilor de viață sănătoase; orientarea și exersarea autocunoașterii și auto-perfecționării, axarea pe autoanaliză, reflecție și gândire pozitivă [1, p.23]. Constatăm că relațiile intrafamiliale se dezvoltă în funcție de specificul relației părinte-copil și comunicarea acestora. Comunicarea părinte-copil și particularitățile sale stau la baza formării, dezvoltării personalității copilului, pentru ca acesta să dezvolte capacități, abilități de socializare, adaptare la modernizarea rapidă a societății, precum și la eficientizarea relației de cuplu și părinte-copil. Dezvoltarea personalității copilului și dezvoltarea acestuia în plan social depind în mare parte de stilul de educație și comunicare adoptat de către părinți. Un stil parental disfuncțional poate duce la apariția unor probleme de natură socială, educațională, și chiar de sănătate a copiilor.

În vederea justificării ipotezei cercetării de față, precum că: „Procesul de eficientizare a relațiilor în cadrul familiei va fi posibil dacă: va fi identificat stilul de comunicare intrafamilială; va fi elaborat și aplicat un program de consiliere parentală în vederea eficientizării relațiilor intrafamiliale”, am aplicat o serie de instrumente, chestionare și teste, rezultatele cărora permit evaluarea stilului și nivelului intercomunicării în cadrul familiei. Precizăm că pentru determinarea stilului de comunicare al părinților am utilizat Chestionarul „Stilul de comunicare”, de S. Marcus, pentru evaluarea nivelului intercomunicării în cadrul familiei, am utilizat Chestionarul „Stilul intercomunicării familiale” de L. Cuznețov, baza experimentală a cercetării constituind o 24 de familii din orașul Chișinău cu 26 de copii preadolescenți. În urma analizei rezultatelor, se observă că 58% dintre subiecți dețin un stil de comunicare asertiv, ceea ce presupune că adoptă o atitudine constructivă, manifestându-se prin capacitatea de autoafirmare, de exprimare onestă, directă și clară a opiniilor și a drepturilor proprii

fără agresivitate și fără a-i leza pe ceilalți; 21% dintre părinții chestionați adoptă un stil de comunicare nonasertiv și se manifestă printr-un exces de amabilitate și conciliere, prin tendința de a amâna luarea unor hotărâri și adesea prin imposibilitatea luării acestora, însoțită de cedarea către alții a dreptului de a decide, ducând la o absență, părinții din partea părinților, nefiind atenți la nevoile și dorințele copiilor lor; 4% dintre părinți își manipulează copiii pentru a obține subordonarea acestora și 17% dintre respondenți adoptă stilul agresiv de comunicare. Prin urmare, opinăm că 42% din lotul investigațional adoptă un stil de comunicare care afectează formarea și dezvoltarea personalității copilului, precum și relațiile din familie.

Astfel ne-am propus să aplicăm programul de consiliere pentru a corecta stilul de comunicare în cadrul familiilor, pentru eficientizarea relațiilor și totodată pornind de la nevoile specificate de către copiii acestor părinți. Programul de eficientizare a relațiilor intrafamiliale, pornind de la stilul de comunicare din cadrul familiei, este alcătuit dintr-un complex de activități care are ca scop informarea, exersarea abilităților de comunicare eficientă prin stimularea activităților de comunicare tipice familiilor implicate în cadrul experimentului. Programul este alcătuit din 7 ședințe. Fiecare ședință a constituit 90 min, în care părinții și-au dezvoltat abilitățile de comunicare. Tematica ședințelor a fost următoarea: *Ședința 1*: Comunicarea – componentă-cheie a relaționării; *Ședința 2*: Blocajele comunicării intrafamiliale; *Ședința 3*: Feedback-ul și critica în familie; *Ședința 4*: Ascultarea activă; *Ședința 5*: Stilul de comunicare; *Ședința 6*: Comunicarea asertivă în cadrul familiei; *Ședința 7*: Ședință de exersare a abilităților de comunicare eficientă în cadrul familiei. În urma aplicării programului de formare, pentru a verifica eficiența acestuia, în etapa de control, am aplicat repetat Chestionarul „Stilul de comunicare”, după S. Marcus, pe grupul de părinți pe care i-am identificat la etapa de evaluare a relaționării în familie, că adoptă un stil de comunicare non asertiv.

Conform rezultatelor, se observă că inițial din numărul total de familii pe care a fost aplicat programul nu adoptau un stil asertiv de comunicare, după etapa de control se observă că în 62,50% dintre cazuri și-au schimbat stilul de comunicare în unul asertiv. Familiile în

care predomina stilul de comunicare pasiv, după aplicarea programului, a scăzut la 12,5%, ceea ce înseamnă că majoritatea acestor familii deja adoptă un stil asertiv de comunicare. Familiile unde se adopta un stil de comunicare manipulator, au renunțat la acest stil, iar din cele ce adoptau un stil de comunicare agresiv, au scăzut cu 12,5%. Conform acestor date, se observă că părinții au conștientizat consecințele unui stil de comunicare non asertiv asupra formării și dezvoltării personalității copilului, prin urmare, au optat pentru modificarea acestuia într-un stil de comunicare asertiv. În cadrul cercetării de față, susținem că relațiile în cadrul familiei sunt influențate de specificul și de particularitățile comunicării în familie, precum și sistemul interrelațiilor în familie pot fi eficientizate, dacă va fi identificat stilul de comunicare intrafamilială și se va lucra pentru formarea unui stil de comunicare asertiv. Această prezumție a fost demonstrată de rezultatele chestionarelor pretest și posttest aplicate pe familiile din orașul Chișinău care au participat la experimentul formativ. Concluziile formulate ne permit să facem următoarele *recomandări* direcționate către părinți, în vederea eficientizării relațiilor intrafamiliale: familiarizarea copilului privind principiile unui proces de comunicare constructiv; promovarea libertății de exprimare în cadrul relației de comunicare părinte-copil; stabilirea unui parteneriat de comunicare părinte-copil, axat pe cooperare, susținere, receptivitate la interesele și necesitățile copilului; evitarea comparării copiilor cu alți copii de către părinți; adoptarea de către părinți a unui stil asertiv de comunicare în interacțiunea cu alte persoane, care ar servi drept model de comunicare constructivă pentru copil; utilizarea unei abordări constructive/asertive în rezolvarea de conflicte părinte-copil; dramatizarea unor jocuri de rol în context comunicațional, care ar suscita experimentarea diferitelor situații de comunicare de către copii.

Referințe:

1. CUZNEȚOV, L. *Consilierea parentală*. Chișinău: CEP USM, 2013. 105 p.
2. GLĂVEANU, S. M. *Părintele competent*. București: Editura Universitară, 2015. 117 p.

Recomandat
Maia ȘEVCIUC, dr., conf. univ.